

27. oktober 2010

Til

Finanstilsynet

Fremsendt pr. mail til: ministerbetjening@ftnet.dk

c.c. souschef Ulla Brøns, Finanstilsynet

Udkast til lovforslag om risikomærkning af lån

Finanstilsynet har den 22. ds. fremsendt ovenstående lovforslag i høring med anmodning om Finans og Leasings eventuelle bemærkninger senest den 27. ds. kl. 10.00.

Indledningsvis bemærkes det, at den ekstremt korte høringsfrist på reelt set kun to arbejdsdage gør det yderst vanskeligt for Finans og Leasing at foretage en reel gennemgang og kommentering af lovudkastet. Det undrer, hvorfor der nu pludselig er et sådant hastværk, når forslaget blev omtalt offentligt fra Økonomi- og erhvervsministeriets side allerede før sommerferien i juni måned, og hvorfor der i givet fald ikke er planlagt et ordentligt høringsforløb.

Det er et kompliceret emne, da forslaget om risikomærkning angår et område, der i forvejen er yderst detaljeret reguleret i form af oplysningskrav i bl.a. forbrugeraftaleloven (fjernsalgsregler for finansielle tjenesteydelser), kreditaftaleloven, markedsføringsloven og to bekendtgørelser om prisoplysningsregler på henholdsvis Finanstilsynets og Forbrugerombudsmandens område.

Finans og Leasing finder overordnet set, at man bør afvente ikrafttrædelsen af den nye kreditaftalelov pr. 1. nov. 2010, som indeholder en lang række nye oplysningskrav i den prækontraktuelle fase, før det vurderes, om der er behov for yderligere regulering i form af risikomærkning. Det vil også give tid til i givet fald at gennemføre en lovforberedende proces i en arbejdsgruppe i ministeriet med inddragelse af berørte organisationer. Heri kunne det indgå, hvilke erfaringer man har med risikomærkning på investeringsprodukter og om der findes lignende systemer i andre lande og i givet fald erfaringerne hermed. Endvidere kunne det belyses, hvilke forskelle der er på risikoen ved investeringer frem for låntagning, og i givet fald hvorledes disse forskelle udmønter sig i reguleringsbehov og/eller reguleringsmetode. Grundlæggende set er der vel langt større risiko forbundet med investering, hvor man kan tabe hele den investerede kapital, end låntagning.

Som Finans og Leasing har forstået debatten, er det særligt de såkaldte ”trappelån” udbudt til andelsboligforeninger, der har givet anledning til forslaget. Det bør for god ordens skyld fremgå klart af de almindelige bemærkninger om ”baggrunden for forslaget”.

I beskrivelsen i de almindelige bemærkninger af gældende ret vil det efter Finans og Leasings opfattelse også være relevant at omtale de såkaldte ”fjernsalgsregler for finansielle tjenesteydelser”, som findes i Forbrugeraftaleloven. Disse regler indebærer bl.a., at långiver skal oplyse om særlige risici ved produktet. Se herom § 13, stk. 1, nr. 4 med krav om oplysning af ”*eventuelle særlige risici ved tjenesteydelsen, som følge af ydelsens særlige karakter eller... hvis ydelsens pris afhænger af udsving på de finansielle markeder [læs fx variabel forrentning]*”. Forslaget om risikomærkning af lån forekommer således ikke relevant for lån, der indgås aftale om via fjernsalg. Dette område bør derfor overvejes undtaget fra de forslaget om risikomærkning. Alternativt bør relevansen heraf fremgå af det endelige lovforslag og indgå i de videre overvejelser om behov for yderligere oplysningskrav. Det bør også vurderes, om det overhovedet er legitimt at man fra dansk side fastsætter yderligere oplysningskrav om risici på dette område, hvor der ligger et totalharmoniseret direktiv til grund.

Endvidere bør det belyses og afspejles i lovforslaget, om forslaget om risikomærkning er i konflikt med kreditaftaleloven, som også hviler på et totalharmoniseret direktiv, idet de oplysningskrav, der findes i den kommende nye kreditaftalelov pr. 1. nov. 2010, indeholder krav til såvel prækontraktuel information som information i selve kreditaftalen om de emner, der i lovudkastet angives som relevante i forbindelse med vurderingen af særlige risici – dvs. fast el. variabel forrentning og mulighed for førtidig indfrielse og omkostningerne herved. Synspunktet er, at det bagvedliggende forbrugerkreditdirektiv er udtryk for totalharmonisering, hvorfor det er tvivlsomt, om de enkelte stater herudover har lov til at fastsætte yderligere oplysningskrav om de oplysninger, der indgår i de prækontrauktuelle oplysninger og kreditaftalen.

Spørgsmålet er endvidere, om en risikomærkning reelt vil give kunden et bedre beslutningsgrundlag. Der kan muligvis være en fare for, at risikomærkningen bliver en alt for simpelt fremstilling af risikoprofilen, således at mærkningen får utilsigtede virkninger. Ved en risikomærkning alene med udgangspunkt i en enkelt af disse faktorer - fx variabel forrentning - kan der være fare for, at det vil fjerne forbrugerens fokus fra andre væsentlige forhold i kreditaftalen, således at risikokategoriseringen bevirker en forsimplet fremstilling af virkeligheden, som er mere vildledende end vejledende. Det kan enten føre til, at forbrugeren bliver ”skræmt” fra et produkt, som i virkeligheden ikke er ”farligt”, eller at forbrugeren bliver ”lullet i søvn” og tager et produkt, som i virkeligheden indeholder et element, som forbrugeren burde have været mere opmærksom på. I begge tilfælde til skade for den enkelte forbruger og konkurrencen på markedet.

I lovforslaget nævnes også et forslag om en risikoklassificering ud fra ordene ”omkostningerne og vilkårene for lånet er vanskeligt gennemskuelige”. Problemet synes her at være, at bedømmelsen af dette kriterium vil være ekstremt elastisk. Det kan ikke måles eller vejes, hvad den enkelte forbruger måtte anse for ”vanskeligt gennemskueligt”. Det bør derfor overvejes, om det er hensigtsmæssigt at gå videreføre med tankerne om en sådan risikokategori.

Hvad angår omkostningssiden bemærkes det i øvrigt, at der med ÅOP-begrebet jo er indført en sammenligningsfaktor til bedømmelse af lånets samlede omkostninger. Her er der i øvrigt i Danmark indført prisoplysningsregler for forskellige typiske produkter, hvormed forbrugeren har det bedst mulige grundlag for prissammenligning ud fra standardiserede forudsætninger for det ønskede lån. Omkostningselementet kan herefter ikke anses for ”vanskeligt gennemskueligt”.

Finans og Leasing finder i øvrigt, at der bør foretages en cost benefit-analyse af værdien af flere oplysningskrav på området, da der i forvejen er tale om et meget reguleret område, hvor forbrugeren allerede i dag får (for?) meget detaljeret information.

Afslutningsvis anføres, at det er afgørende at berørte organisationer inddrages i det videre arbejde herunder ved en kommende administrativ udmøntning af forslaget. Lovforslaget angives at skulle træde i kraft 1. jan. 2011, men der bør ikke være en forventning om, at risikomærkningsordningen kan træde i kraft før et godt stykke tid herefter. Disse forhold bør afspejles i bemærkningerne.

Med venlig hilsen

Christian Brandt

Direktør for Finans og Leasing
Tlf.: 36725580/40382987